Nováková, E., & Novák, B. (2019). Matematická pregramotnost a učitelé mateřských škol. Brno: Masarykova Univerzita

Rozvinutá matematická pregramotnost dětí předškolního věku je důležitým předpokladem nejen úspěšného zvládání školské matematiky na počátku školní docházky, ale především mnoha situací v každodenním životě. Prostředím, v němž se mohou matematické představy dítěte rozvíjet, je vedle rodiny především mateřská škola. Tím, kdo zásadně ovlivňuje a formuje osobnostní rozvoj dítěte nejen v oblasti matematické pregramotnosti, je učitel, resp. učitelka mateřské školy. To jsou hlavní myšlenky publikace, která je dílem dvojice vysokoškolských učitelů ze dvou pedagogických fakult, brněnské a olomoucké.

Téma monografie je velmi aktuální. Mnohaletá tradice institucionální předškolní výchovy a vzdělávání v českých zemích nabývá v současnosti nových významů i nových výzev. Ambicí publikace je přispět k utvářející se teorii matematické pregramotnosti a obohatit ji o pohled učitelů mateřských škol – současných i budoucích – a vysokoškolských studentů oboru učitelství pro mateřské školy. Kniha je pokusem na konkrétních příkladech demonstrovat, že s osvojováním matematiky se nezačíná až na základní škole, že matematické představy dnes patří a již od zavádění prvních osnov a programů pro mateřské školy patřily do vzdělávacích programů. Vyjadřuje rovněž přesvědčení autorů, že učitel (resp. v převážné většině učitelka) mateřské školy potřebuje pro svou každodenní práci alespoň elementární matematické znalosti.

Text je členěn do čtyř kapitol. V prvních třech z nich jsou shrnuty aktuální poznatky o matematické pregramotnosti na pozadí přípravy budoucích učitelů. Stěžejní je čtvrtá kapitola, která obsahuje výsledky výzkumného šetření, jehož cílem bylo zjistit, jaký je pohled učitelů mateřských škol v praxi a budoucích učitelů na matematickou stránku svého vzdělávání a na rozvoj matematické pregramotnosti dětí jako jedné z důležitých oblastí jejich profesní činnosti. Výzkum přinesl množství poznatků, které autoři zasadili do širšího kontextu poznatků o aktuálním stavu a perspektivách jedné z oblastí

preprimárního vzdělávání. Získaná data poskytují podněty pro další výzkumné projekty. Reflexe získaných objektivních údajů o vztahu studentů, budoucích učitelů mateřské školy, k problematice matematické pregramotnosti se může stát také jedním z východisek případných změn v obsahu i metodách výuky matematicky zaměřených předmětů na vysokých a středních školách.

Publikace je určena širšímu spektru adresátů. Studenti multioborového bakalářského studia učitelství pro mateřské školy si mohou jejím studiem zpřesnit své dosavadní – obvykle intuitivní – představy o tom, jak by mohlo rozvíjení matematické pregramotnosti přispět k celkovému osobnostnímu rozvoji dětí předškolního věku. Studenti i jejich vzdělavatelé ji mohou využít jako studijní materiál k předmětům matematické a didaktické komponenty studia. Kniha může být užitečná také studentům středních a vyšších odborných škol pedagogického zaměření. Současně se obrací k učitelům mateřských škol v praxi, kterým nabízí možnost konfrontace s jejich vlastní zkušeností při konkrétním naplňování Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, ale také možnost obohacení teoretických znalostí z didaktiky preprimární matematiky. Rodiče dětí předškolního věku a další zájemce pak mohou zaujmout náměty k rozvoji dětské osobnosti v jednotlivých oblastech matematické pregramotnosti – v oblastech geometrických a předčíselných představ, propedeutiky logiky, rytmu, rozvoje dětského vyjadřování, využití pohádkových, hudebních, pohybových a výtvarných inspirací.

Martina Uhlířová